

НОВА СВѢТЛИНА

V ПРѢВРАЖДАНІЕ.

(Продължение отъ книжка IV.)

Пророцитѣ въ Библията, евангелиститѣ въ Евангелието и апостолъ Павелъ сжщо споменувать за по-прѣшния чело-вѣчески животъ и за неговото прѣвращаніе.

Ето пророкъ Иеремиа (глава I, ст. 5) що казва: „Прѣди да ти дамъ образъ въ утробата на майка ти, азъ те познахъ; и прѣди да излѣзешъ изъ нейната утроба, азъ те осветихъ —поставихъ те пророкъ на народитѣ!“

Иовъ (XIV, ст. 14) тоже казва: „Человѣкъ като умре веднѣжъ, може ли изново да оживѣе? Въ тази война, дѣто се намирамъ ежедневно прѣзъ живота си, чакамъ щото про-мѣненіето ми да дойде.“

Йона не послуша заповѣдитѣ Божии и поиска да избѣгне прѣзъ моретата. Една буря се повдига; хвърлятъ го въ морето, и бурата се укротява. Господъ бѣше пригот-вилъ една голѣма риба да го погълне, въ корема на която Йона прѣкара три нощи и три дня. И Йона отъ корема на рибата помоли се Богу да го повърне назадъ и каза: „Възвахъ въ скърбѣта си къмъ Бога, и той ме послуша; изъ корема на гроба възвахъ, и ти чу гласа ми. И азъ рѣ-кохъ: отхвърленъ съмъ отъ очитѣ ти, но ще видѣхъ пакъ светиа твой храмъ Слѣзохъ до дѣното на горитѣ; вечнитѣ основи бѣхъ отгорѣ ми за винаги; но ти си изва-дилъ живота ми вѣнъ изъ гроба, Господи Боже мой! Тогава

заповѣда Господь на рибата, та избѣлва Йона на суната.“ (Йона глава II, ст. 3, 5, 7, 11).

Знаемъ добръ, че Богъ не прави чудеса, понеже законитъ му се неизмѣняеми. Сичко, що става и се върши, е естествено; свѣрхестественното не съществува, освѣнъ за слабитъ умове, които не могатъ да проумѣятъ, какъ ставатъ тѣзи нѣща. Спиритизмътъ ни откри много чудеса, като ни ги истълкува. — Въ пълната смисълъ на думата нѣма чудеса, понеже случкитъ трѣбва да ставатъ вѣнъ отъ прѣдѣлитъ на обикновенния законъ на съществуването. Като прѣдположимъ, че Йона е билъ погълнатъ отъ една риба, то не трѣбва ли да се попитаме, какъ той е можалъ да живѣе три дни и три нощи въ единъ, стомахъ който мели и раздробява сичко, що влиза въ него; ако душевнитъ закони ни сж още непознати, то физиологическитъ сж ни доволно познати, които явно ни доказватъ, че чловѣкъ не е възможно по никой начинъ да може да живѣе въ стомахъ, макаръ и голѣмъ, колкото стая. Отъ това става явно, че историята за Йона не може да бѣде истинска; но, аллегорически, тя има своето поучение.

Йона, духъ въплътенъ, е билъ непокоренъ на Божиитъ заповѣди; като грѣшникъ изчезва отъ очитъ на своитъ подобни, и тамъ, горѣ, той получава своето наказание, както е заслужилъ. Поставенъ въ мраковетъ, той тамъ е билъ подъ страшни мжки, както самъ казва: „възвахъ къмъ Бога отъ корема на гроба, дѣто вѣрвахъ да съмъ погребенъ за винаги.“ Богъ, въ безкрайната си милость, чу гласа, който показваше, че съвѣстътъ му го гризѣше, и извади живота му изъ гроба. Богъ му позволяваше да дойде на земята и да изпълне миссията си прѣдъ Нинивититъ-миссия, която той не бѣше изпълнилъ по-прѣди, както трѣбваше.

Малахиа (глава 4, ст. 5) казва: „Ето, азъ ще ви проводѣ Илия, пророка, прѣди да дойде великий и страшенъ день господень!“

Евангелистъ Матей казва: „Защото всичкитъ пророци и законътъ до Иоанна пророкувахъ: И ако щете да приемете това, той е Илия, който имаше да дойде. Който има уши да слуша, нека слуша „(глава 11, ст. 13, 14, 15).

Ожшии евангелистъ още казва: „И попитахъ го ученицитъ му, като казвахъ:“ „Но защо казватъ книжницитъ, че трѣбва първомъ Иліа да дойде?“ И Исусъ имъ отговори: „Истина, че първомъ Иліа ще дойде и ще устрои всичко. Но, азъ ви казвамъ, че Иліа веки дойде, и не го познахъ, но сторихъ съ него, каквото щѣхъ; така и синъ челоувѣческій ще пострада отъ тѣхъ.“ „Тогавъ разумѣхъ ученицитъ, че за Іоанна крѣстителя е говорилъ. (Мат., чл. XVII, ст. отъ 10 до 13. — Марк., гл. отъ 11 до 13.)

Още казва: „И когато дойде Исусъ въ страната на Кесаріа Филиппова, питаше ученицитъ си и казваше: „Мене, синъ челоувѣческій, кого ме казватъ челоувѣцитъ, че съмъ?“ И тѣ му отговорихъ: „Едни казватъ, че ти си Іоаннъ крѣститель; други — Іліа; а други — Іеремиа, или единъ отъ пророцитъ.“ Той имъ каза: „Но вий, за кого ме зѣмате, че съмъ?“ Симонъ Петъръ, като взе думата, каза: „Ти си Христосъ, синъ на Бога живаго.“ И Исусъ му отговори: „Блаженъ си, Симоне, синъ на Іона; защото плътъ и крѣвъ не ти съ открили това, нѣ отецъ мой, който е на небеса.“ (Мат., гл. XVI, ст. отъ 13 до 17. — Марко, гл. VIII, ст. 27, 28. — Лук., гл. IX, ст. 18, 19.)

Еврейтъ вѣрвахъ въ прѣбражданието, понеже то имъ бѣше проновѣдано отъ пророцитъ. Прѣдъ тѣхъ Исусъ бѣше челоувѣкъ, като тѣхъ. Тѣй той питаше: „Кого казватъ челоувѣцитъ за мене, синъ челоувѣческій, че съмъ?“ Като челоувѣтъ, той можеше да бѣде нѣкой голѣмъ пророкъ, прѣродъ.

Между фарисейтъ нахождаше се единъ челоувѣкъ, на име Никодимъ, единъ отъ главнитъ Евреи. Този челоувѣкъ дохожда при Исуса и му казва: „Равви, знаемъ, че ти си единъ учитель, пратенъ отъ Бога, защото никой не може направи тѣзи чудеса, що ти правишь, ако не е Богъ съ него.“ Исусъ му отговори: „Истина, истина ти казвамъ ако не се роди нѣкой *изъ вода*, не може да види царството Божіе!“ Никодимъ му казва: „Какъ може старъ челоувѣкъ да се роди? може ли втори пѣтъ да влѣзе въ утробата на майка си и да се роди?“ Отговори Исусъ: „Истина, истина ти казвамъ, ако не се роди нѣкой отъ вода и Духъ, не може

влѣ въ царството Божие. Роденото отъ пълтъта, пълтъ е, а роденото отъ Духа, Духъ е. Недѣй се чуди, че ти рѣкохъ: „*Трѣбва да се родите изново*“! „Вѣтрѣтъ вѣе, дѣто ще, и ти чувашъ гласа му, но не знаешъ отдѣ иде и кждѣ отива; така е всѣкой, който се е родилъ отъ духа.“ (Иоанна, гл. III, ст. отъ 1 до 8.)

За тѣзи, които вѣрватъ въ прѣбражданието, тѣзи Иисусови думи, казани на Никодима, сж ясни. Богословцитѣ проумѣватъ чрѣзъ думитѣ: „да се роди нѣкой отъ вода и отъ Духъ“, моралното прѣбраждане чрѣзъ кръщението. Но старитѣ Евреи, въ които физическитѣ науки бѣхж още въ дѣтство, проумѣвахж, че водата е зародиша на материята; слѣдователно, водата прѣдставлява материята. *Да се роди нѣкой отъ вода и Духъ*, ще каже: да се роди отъ материя и отъ Духъ. Самъ Христосъ много добрѣ тълкува това на Никодима, като казва: „Роденото отъ пълтъта, пълтъ е, а роденото отъ Духа, духъ е.“

Въ послѣдния си стихъ Христосъ намеква за нашето минжло и бждще заблужденне и недоумѣние. Дѣйствително, прѣди да ни истълкува спиритизма тѣзи нѣща, знаехме ли ние, отдѣ идеме, на кждѣ отиваме и защо сме? Иисусъ, наистина, каза, но не го разбрахж, и не можахж да го разбержтъ безъ откритието на законитѣ отъ спиритизма, както не можахж да разбержтъ Битието прѣди познанието на открититѣ закони отъ Астрономиата, Химиата, Физиката и Геологиата.

Въ това отношение апостолъ Павелъ казва: „Така е и писано: *Първий чловѣкъ, Адамъ*, станж жива душа; а *последний Адамъ е духъ животворящъ*. Но това, що е духовно, не е първото: то е естествено; и това, що иде послѣ, е духовно.“ (I Послание къмъ Коринтиан.XV, ст. 45, 46.)

Прѣбражданието е едно безусловно слѣдствие, споредъ думитѣ на апостола Павла. Ако се нахожда пръвъ Адамъ и послѣденъ Адамъ, между тѣхъ трѣбва, бездруго, да има и други Адамовци: 2, 3, 4 Последний е *духъ животворящъ*, понеже по силата на прѣбражданието, той е достигналъ въ положението на чистъ Духъ, който нѣма нужда за прѣбраждане. Въ това отношение е зель апостолъ Павелъ за примѣръ баснословния расказъ за Адама. (*слѣдва*).

ТРАНСЦЕНДЕНТАЛНАТА ФИЗИОЛОГИЯ, КАТО НАУКА НА ВЪДЖИЩЕТО.

Отъ Поль Жибие.

(„Ребус“.)

ГЛАВА I.

Всеобщото невѣжество относително същността и причинитѣ на хипнотизма. Ако хората знаях да се ползватъ напълно отъ това състояние, могли биха да дойдатъ до необикновени резултати. — Експериментированieto при сегашното незнание законитѣ, които управляватъ човѣческия животъ и душа, прѣдставляватъ не малки опасности. — Дѣйствието на човѣческия организмъ настояние подъ влиянието на волята. — Различнитѣ състояния при степенитѣ на хипноза. — Тѣзи състояния сж само постепенни приближения къмъ раздвоението на личността. — Теорията на зрѣнието, слуха и т. н. на разстояния — Phantasme of the living. — Интересно и поучително наблюдение раздвоение на личността.

Огромно болшинство медици и учени, които се занимаватъ съ хипнотизма, не подозиратъ даже, какво могѣществено сръдство за психическо изслѣдване тѣ владѣтъ. Съ помощта на хипнотизма, или, по-добрѣ да се каже, хипно-магнетизма, могатъ да се постигнатъ най-удивителни резултати, ако се умѣе да се ползува отъ тази сила, което, за съжаление, недостига въ огромно болшинство случаи. Заедно съ това, необходимо е да се притури, че магнетизаторитѣ и хипнотизаторитѣ въ хипнотизма иматъ страшно, отъ двѣ страни остро оръжие, което, въ повечето случаи, тѣ не знаятъ да владѣтъ. Съ врѣме, като тайнитѣ на хипнотизма станатъ повече извѣстни, никой не ще се подхвърли на неговото дѣйствие безъ прѣдверителното за това съзнателно съгласие на самото лице, и малкото посветени въ тѣзи тайни всеки пътъ дохождатъ въ най-голѣми негодувание, когато видятъ, съ каква лекостъ се разрѣшаватъ публичнитѣ магнетически сеанси на нѣкакъвъ си прѣминуващъ шарлатанинъ въ първата попадихла механа. По-безопасно е да позволимъ на дѣцата да играятъ съ динамистъ, отколкото на единъ невѣжа да прави опитъ съ хипнотизма.

Както и да е, хипнотизмътъ служи, като едно отъ най-добритѣ сръдства, за да се убѣдимъ въ независимото дѣйствие вънъ отъ организма: 1) *на особенната сила*, която прѣдставлява вишата форма на енергията, и 2) *на разума*, който, въ извѣстни случаи, управлява тази сила.

Да се опитае отъ начало да анализираме на хипно-магнитическия сеансъ активната сила, т. е. самия хипнотизаторъ, или магнетизаторъ. Даже и безъ свое знание този послѣдния постоянно влияе на пасивния субектъ въ по-голяма или по-малка степенъ посредствомъ силата, която излиза отъ него въ видъ на ореолъ, и която прѣдставлява една вибрационна вълна на неговата *анимическа сила*, докарана въ дѣйствие подъ влиянието на волята и дѣйствиюшна на пасивния субектъ съ дума и движения. За съществуването на тѣзи сила е било извѣстно отъ незапомнени врѣмена, и съчинението на г. Барети за животиния магнетизмъ не оставя ни най-малко съмнѣние относително реалността на тѣзи сила. Азъ отъ своя страна, за своето собствено убѣждение, повторихъ почти всичкитѣ опити на Баретти съ най-пълненъ успѣхъ, безъ да се гледа на това, че субектътъ, съ който правѣхъ опити, бѣше повече расположенъ къмъ явления съ разуменъ характеръ.

Азъ нѣма да се спирамъ тука на явленната по външние, за които толкова много се пише въ сегашно врѣме, тъй като тѣ заключаватъ въ себе си малко поучително за цѣльта, която азъ имамъ тукъ прѣдъ видъ, ако и тѣ да показватъ лекостта, съ която човѣческиятъ духъ се излага на различни илюзии, като се намира на прага на извѣстно състояние.

Въ сегашно врѣме отъ всѣки изучивши този въпросъ е признано, че влияние на волята може да се распространи и дѣйствува на расстояние съ една особена сила. Така, напримѣръ, съ подходящи, легко хипнотизиреми субекти, може да се направи опитъ, който прѣдлагамъ да се нарича опитъ Пеллетье, по името на първия експериментаторъ, който го е извършилъ при тѣзи условия: Ако туримъ единъ или нѣколко чувствителни субекта (лица) до единъ ссждъ съ вода, като ги накараме да си държатъ ржцѣтъ надъ ссжда съ вода,

безъ да се допиратъ до него, и като имъ се внуши да за-
ставятъ водата да се движи, както кипи, то при малко тър-
пѣние, не повече отъ половинъ часъ, ако лицата сж подхо-
дящи, ний ще видимъ, че водата ще захване да шушне, ка-
то че плува въ нейъ малка рибка, послѣ ще почне да
кипи въ такава степенъ, щото е готова да се излѣе. Това
явление Индийскитѣ факири правятъ само съ присѣтствието си,
или съ простиране ржцѣтъ си надъ сждлината. Г. Пеллетье,
който ми писа много пжти за тѣзи опити, не споменж, при
все това, че лицата отъ самото начало захващатъ да чув-
стватъ особенъ родъ болѣзненно усѣщание въ ржцѣтъ и
прѣститѣ, каквото забѣлѣжихъ азъ отъ своитѣ собствени опи-
ти. Отъ сждото усѣщание се оплакватъ тѣзи, които правятъ
опити на непосредственно медиумическо писание помежду
двѣ дѣски.

Но тѣзи опити нѣматъ особено значение и само въ
слаба степенъ могатъ да служатъ за моята цѣль: прѣдава-
ние мисльта въ моитѣ цѣли заслужва прѣдпочитание.

Съ тази цѣль азъ се стараехъ да правя опити съ ли-
ца чувствителни къмъ дѣйствието на расстояние или къмъ то-
ва, което въ послѣдне врѣме прие названието мисленновну-
шение. (на тѣзи, които се съмнѣватъ въ този фактъ, прѣд-
лагамъ да се запознаятъ съ книгата на г. Охоровича: „La
suggestion mentale”). Единъ отъ опититѣ, който много пжти
правихъ, се заключаваше обикновено въ слѣдущето: Азъ
казвахъ на лицето: „вий се събудѣте въ това врѣме, когато
почувствувате, че азъ желямъ да ви разбудя”, а самъ за-
хващахъ да си пишемъ забѣлѣжки, като се закриемъ отъ лицето
съ цѣла колона книги, съ цѣль да не би то, безъ да се гле-
да на връската върху очитѣ, да види нѣкакъ си лицето ми
и прочете на него моитѣ мисли. Въ дадения моментъ, въ
срѣдата, или въ свършѣнка на моето писание забѣлѣжитѣ,
азъ мисленно зановѣдвахъ да се събудя, като продължавахъ
въ сждото врѣме да пишемъ или просто да движимъ перото, да
не би прѣкрашението на пиесмото да даде неволно оказаниа
на субекта. И пробужданието ставаше подиръ 30 или 40
секунди.

Понѣкога, когато събужданието бѣше вече достигнато, азъ като продължавахъ да иишиж, почвахъ да желяжъ нѣото хипнозътъ изново да се повърне на субекта. Но този опитъ се удаваше само на половина, защото обикновенно наскоро се чувахъ слѣдущитѣ думи: „Защо искате пакъ да ме присните?“ и субектътъ почваше да се мърда, като употребляваше прѣпорѣчаниа отъ мене способъ да се въспротивя на внушението тогава, когато то се прави безъ прѣдварително съгласие. Безъ да се гледа на интереса, който само по себе се прѣдставлява отъ тѣзи явления, тѣй като тѣ прѣдставляватъ малко интересъ за главната ми цѣль, т. е. като доказателства за независимостта на *невидимото* и неговитѣ способности да дѣйствува вниъ отъ физически организмъ, азъ за това ще се заемж по-добрѣ съ други явления, въ които това се наблюдава съ по-голѣма очевидностъ.

Обикновеннитѣ субекти, надъ които се изучава хипнотическиа сънь, прѣминаватъ прѣзъ различни негови степенни или състояния, които не всѣкога се смѣняватъ едно друго съ таквазъ правилностъ, както това описватъ различни автори, които сж писали по хипнотизма. Но въ повечето случаи тѣзи състояния слѣдватъ едно подиръ друго въ слѣдущиа редъ:

1) *Очарователно състояние* (état de charme) по терминологиата на Леобо, или състояние на *сѣлната довърчивостъ* (credulité) по терминологиата на де-Роша.

2) състояние каталептическо.

3) Състояние сомнамбулическо.

4) Състояние летаргическо.

Това сж четиретѣ, така да се каже, классически състояния, получаеми обикновенно посредствомъ внушението или фиксация на блѣстящъ прѣдметъ.

Ако употребимъ други срѣдства и между тѣхъ надлежна режимъ, за когото много бѣше споменжто по-прѣди, а така сжщо магнитически пасии и възможно силна воля, направена къмъ една цѣль, то твърдѣ скоро дохождаме до убѣждение, че споменжтитѣ по-горѣ състояния сж само постепенни приближавания къмъ състоянието *раздвоение*. Това състояние, което при малко привычка може да бѣде достигнато отъ

подходящъ субектъ почти пълно, прѣдшествува се още отъ едно пете състояние, което слѣдва непосредственно подиръ четвъртото, т. е. подиръ летаргиата. Това състояние, добръ извѣстно на нѣкои магнитизатори, е наречено отъ тѣхъ състояние на *сомнамбулическо ясновидѣние*. Шестото състояние може да се нарече *екстазъ*, подиръ което непосредственно вече иде *раздвоението*. Въ това послѣдното състояние вънкашността на субекта взема различенъ видъ: нѣкои се виждатъ, като свършено мъртви, когато други оставатъ съ отворени очи и силно расширени гледци; тѣзи послѣднитѣ понѣкоги говорѣтъ за различни лица и прѣдмети, които се намиратъ на далечъ. Понѣкога се оказва, че въ тѣхнитѣ думи нѣма нищо истинно, когато въ други случаи може да се докаже, че всичко казано отъ тѣхъ е свършено справедливо, дори и въ този случай, ако лицата, прѣдметитѣ и сценитѣ, за които тѣ говорѣтъ, ставатъ много мили на далечъ. Това състояние може да се нарече състояние на *разговорния екстазъ* (*Extase parlant*).

Да се стараемъ да продължаваме по-нататкъ това състояние прѣдставлява не малко опасности и даже опасно е да оставяме въ него субекта продължително врѣме. Състоянието, което слѣдва подиръ него, ще бѣде *раздвоение* окончателно и пълно. Духътъ, като напрегне силно жизненната нишка, съ която е привързанъ къмъ тѣлото, и като отвлѣче отъ това послѣдното твърдѣ много жизненна енергия, може да скъса окончателно тази нишка и за винаги да се отдѣли отъ тѣлото, за по-голямъ, може би, полза лично за себе си, но за най-големо и ужасно затруднение за оновова, който прави опита, като се е твърдѣ дързостно задълбочилъ, безъ надлежно ръководство въ тази неизвѣстна и пълна съ опасности областъ.

Но ако опититѣ се правѣтъ отъ опитна ржка, то ето какво може по-нататкъ да се наблюдава: субекта, като прѣмине чрѣзъ различнитѣ, споменати по-горѣ състояния, захваща своето раздвоение. Духътъ се освобождава, заедно съ извѣстно количество жизненна анимическа енергия и влиза въ съобщение съ вънкашния свѣтъ. Първо раздвоението се заключава въ просто отдѣляние (*rayonnement*) на духовната

сила около тѣлото, и въ това именно състояние субекта приема способностъ, наприм., да чете, посредствомъ рѣцѣ, крака, лобъ, желѣдѣкъ и т. н., така щето, като се изразяваме фигурално, очитѣ, ушитѣ и другитѣ органи не се явяватъ вече, като единствени прозорци, прѣзъ които душата гледа на Божия свѣтъ, по всичкитѣ чувства се сливатъ въ едно, което прониква всичкитѣ пори на тѣлото. Въ това врѣме не е потребенъ вече мозѣка за възприеманието и мислението, но възприеманието и мислението могатъ да бѣдѣтъ на всѣкъдѣ. Въ това състояние субектътъ, посредствомъ *етира*, който го заобикаля, колебаниата на които кара да трепери въ съзвучие неговий анимически етиръ, като дойде въ съприкосновение съ вѣнкашиа свѣтъ, може да възприеме масса факти, сегашни, минжли и, осмѣлявамъ се дори да кажѣ, бѣдѣщи.

Азъ нѣма твърдѣ да настоявамъ на послѣдното си положение и да навеждамъ за подкрѣпленieto му нови факти, толкосъ повече, че много подобни фактове сѣ събрани въ послѣдне врѣме отъ ученитъ, които се занимаватъ съ този въпросъ и числото на тѣзи фактове продължава да се уголѣмжава, но ако нѣкой ми възразѣше, че подобно твърдѣние не е научно, азъ на това бихъ му забѣлѣзалъ, че Лапласъ, които е билъ, безъ съмнѣние, единъ отъ най-положителнитѣ учени на своето врѣме, е прѣдвидѣлъ нѣщо подобно, което се показва отъ слѣдущето мѣсто на неговата „Аналитическа теория на вѣроятноститѣ:” „Единъ умъ, казва той въ своето въведение, който би знаелъ въ ладенъ моментъ всичкитѣ тѣзи сили, които управляватъ Вселенната, и взаимното положение на сѣществата и прѣдметитѣ, които ѣж пълнитѣ; ако при това да можеше и всичко да обема, за да анализира, всичкитѣ тѣзи данни, могълъ би съ една форма да изрази движениата както на грамаднитѣ небесни свѣтове, така и най-малкитѣ атоми на материята: нищо не щѣше да остане неизвѣстно за него, и бѣдѣщето, както и минжлото, щѣше да бѣде настояще за неговия умственъ погледъ”.

Азъ мислѣхъ за не безполезно да се настоява на мисълта, че даже най-малката степенъ на хипноза е начало на *раздвоението*, което въ това врѣме може, въ извѣстенъ смисълъ, се да нарече вътрѣшно. Духътъ и душевната енергия

(*énergie animique*) най-напрѣдъ се съсредоточаватъ вътрѣ въ организма и оставатъ въ извѣстна степенъ периферна, на което послѣдствието е, че въ тази стадия на хиино-магнитизма кожата обикновенно бива нечувствителна. У нѣкои субекти още отъ първия моментъ на магнитическия сънъ захваща процеса на раздвоението и разширението извънъ способността на възприятие. По такъвъ начинъ, неотколѣ въ Нью-Йоркъ въ най-първия сеансъ единъ младъ субектъ, чийто очи бѣхъ плътно затворени, можѣ безпогрѣшно да ми опрѣдѣли цвѣта на двѣ листиѣта книга, турени на темето на главата му, отъ които едното бѣше бѣло, а другото синкаво. При това субектътъ седѣше сгърбомъ отъ бюрото ми, отъ чекмеджето на което бѣше извадена книгата, безъ да може субектътъ да забѣлѣже. На втория сеансъ той вѣрно каза, какво е часа, когато му турихъ на темето джебния си часовникъ, стрѣлките на когото нарочно разбѣсихъ, като знаехъ способността на хиинотизитъ да опрѣдѣлятъ вѣрно врѣмето. Слѣтъ нѣколко дни той можеше вече да чете по същия начинъ, както и младата жена, за която имамъ намѣрение по-долу да кажа нѣколко думи. Тѣзи фактове иматъ огромно значение и доказватъ, че усѣщаннето може да бѣде независимо отъ органа, който го прѣдава въ нормалнитѣ случаи, и че знаменитото философско положение на Аристотеля, Зенона и съврѣмненитѣ сенсуалисти: *nihil in intellectu, quod non prius fuerit in sensu* (нищо нѣма въ ума, което по прѣди да не е бивало въ чувствата) може да бѣде успорвано на новитѣ основания.

Ако и въ настоящето съчинение да прѣдположихъ, колкото е възможно по-малко да споменавамъ за моитѣ опити, но азъ пакъ ще споменѣ за единъ отъ тѣхъ, направенъ прѣзъ Априлъ 1887 година, който повтаряхъ много пжти въ присѣдствието на нѣколко десетки мои познати, лѣкари, инженери, натуралисти, литератори и други учени отъ разни специальности, които съставлявахъ единъ ученъ кръгъ, членъ отъ който бѣхъ и азъ. Его въ какво се заключава този опитъ, описването на който бѣше помѣстено чрѣзъ одного отъ свидѣлитѣ въ единъ провинциаленъ журналъ.

Субектътъ на този опитъ бѣше една млада двадесетъ

годинишна еврейка. Азъ ъх приспивахъ и, когато дохождаше въ едно състояние, което не може да се нарече нито собствено летаргия, нито сомнамбулизъм, нито разговоренъ екстазъ, но повече отъ всичко приличаше на състоянието, наричано отъ професионалнитѣ магнитизатори *somnambulisme lucide* (сомнамбулизъмъ, съпровожданъ отъ ясновидѣние), — тургахъ ъ на очитѣ книжни кръгове и ги завързвахъ грижливо съ кърпи, прѣгънахъ нѣколко пѣти, така щото положително бѣ невъзможно да се види нѣщо прѣзъ тѣзи прѣгради. Опитътъ се одаде още отъ първий пѣтъ, за голѣмо мое очудване, при всичко че този бѣше първия ми опитъ отъ този родъ отъ многото опити, направени отъ мене въ послѣдствие. Азъ зехъ отъ библиотеката първата книга, която ъх ми паднѣ на рѣка и ъх растворихъ наноски, като ъх намѣстихъ надъ главата на субекта съ текста на долу, а подвързаната нагорѣ, на разстояние около два сантиметра отъ косага. Тогавъ азъ заповѣдахъ да чете първия редъ отъ страницата, която бѣше откъмъ лѣвата ъ рѣка, и подиръ малко тя каза: „Да, виждамъ, виждамъ, почакайте!” и подиръ това продължи: „*Тозидаството докарва и кѣмъ еднство, защото ако душата . . .*” Тука тя се спрѣ съ думитѣ: „не можъ повече, това ме твърдѣ уморява”. Азъ отстѣпихъ на молбата ъ, обърнахъ книгата (това бѣше едно философско съчинение) и се увѣрихъ, че първий редъ, съ исключение на послѣднитѣ двѣ непрочетени думи, бѣше съвършено вѣрно прочетенъ. Този опитъ се измѣни по слѣдующия начинъ: като написахъ на черната дѣска съ тебиширъ нѣкоя дума, азъ довеждахъ своята сомнамбулистка съ очи, покрити съ книга и завързани съ кърпа, при което положението на главата ъ бѣше таково, щото даже съ отворени очи било би трудно да се прочете написаното, и тя, безъ никакво затруднение, прочиташе това, което бѣше написано, като прибавяше и нѣкои заблѣжки отъ рода на слѣдующитѣ: „Какъ е лошо написано!” или „това е наопаки” (и тя се завъртяваше обратно), или пѣкъ най-послѣ: „да, това е името на еди-коя-си”.

ЗА ПСИХИЗМА.

(„Ребусъ.”)

Сравнително не отдавна на всѣкъдѣ бѣше распростра-
нено мнѣнието, че, ужъ, съврѣмешното учение напълно ра-
зяснило многовъжковнитѣ въпроси за *провидениата, живот-
на магнетизмъ, ясновидѣнието, прѣдчувствието, прѣдзна-
менованията*, и ги разяснило съвсѣмъ просто, като не до-
пускало съществуването на никакви тайнствени работи, или
пъкъ на неизвѣстни още въ науката сили, и че по тази
причина, тѣзи въпроси нѣматъ никакъ дълбоко мирово зна-
чение, както имъ се е приписвало въ по-прѣшнитѣ врѣмена.
Гласътъ на нѣкои отдѣлни, повече проникателни отъ другитѣ
учени, които протестирахъ противъ тѣй-бързото заключение
по въпроси отъ такава голѣма важностъ, останъ „гласъ вопі-
ющаго въ пустини.” Между това врѣмето си вървѣше. Дока-
зателства на доказателства се трупахъ, и най-сетнѣ, за всѣ-
кой безпристрастенъ съдиа станъ очевидно, че ученийтъ
свѣтъ се лъже, че даванитѣ отъ тѣхъ обяснения могатъ да
бждатъ признати за удовлетворителни, но не въ всичкитѣ
случаи; че съществуватъ явления, които отпрѣди сж оставали
загадка за всѣкой здравомислящъ чловѣкъ. И въ настоя-
щото врѣме тѣзи въпроси отново захващатъ да вълнуватъ
общественното мнѣние, а заедно съ тѣхъ захващатъ да се
повдигатъ, и други, врѣменно забравени, нераздѣлно свърза-
ни съ тѣхъ, въпроси по знанието и вѣрата.

Чувството на чудесното, нѣма съмнѣние, бива повече
развито у народи, които сж на низка степенъ на духовно-
то развитие. Съ успѣха на образуванието това чувство всѣ
повече и повече слабе, никога не изчезва съвър-
шенно, така щото даже и въ висококултурна Европа едва
ли ще се намѣрижтъ много хора, които да се напълно осво-
бодени отъ него. Какъ да разяснимъ това всеобщо распро-
странение чувството на чудесното у всичкитѣ народи, страни
и врѣмена? Съврѣменинитѣ антрополози даватъ на този въ-
просъ приблизително такъвъ отвѣтъ.

Духовното развитие на народитѣ прѣдставлява въ себе си голѣмо сходство съ духовното развитие на отдѣлни личности. Ни една цивилизация не се е появила въ историята изведнѣжъ; всичкитѣ сж се развивали постепенно, като сж прѣминжли въ своето историческо развитие послѣдователно прѣзъ фазиситѣ на младенчеството, зрѣлостта, старостта и разрушението (смъртта.)

Сжществуйщото у съврѣменитѣ развити народи прѣдставление за душата, като нѣщо, невеществено (не материално,) безъ никакво протежение, се е развило постепенно. Колкото повече културното развитие е на долня степенъ, толкова повече господствуващото прѣдставление за душата е не-сравнено по-грубо. Между дивацитѣ на всѣкждѣ е рас-пространено убѣждението, че душата състои отъ нѣкакви си мънинки и най-тънки вещества, вродѣ димътъ или парата; че тя заназва образа на всѣкой челоувѣкъ и продължава сжществуванието си слѣдъ смъртта и разрушението на тѣлото.

Дивацитѣ приписватъ сжществуванието на душата не само на челоувѣка, но тѣ вѣрватъ, че тя (душата) сжществува у животнитѣ, у растениата и даже у неорганическитѣ тѣла. По този начинъ, даже и въ най-низката степенъ на духовното развитие ний срѣщаме забѣлжително разработени форми на *анимизма*,¹⁾ и едва ли ще се намѣрихтъ племена да стоѣхтъ толкова низко въ умственно отношение, щогоу тѣхъ да не сжществувѣ никакво абсолютно прѣдставление за душата.

На съврѣменнитѣ антрополози, наредъ съ другитѣ учени, които безусловно отхвъргатъ достовѣренността на привидѣниата и други подобни тѣмъ явления, за да обяснихтъ происхождението и развитието на прѣдставлението за душата у дивацитѣ, не остава нищо друго, освѣнъ да приобѣрихтъ къмъ помощта на халлюцинацията (виждане на явѣ съновидѣние) и нѣкои и други явления, за които ще споменемъ по-нататѣкъ.

Съ своето умствено развитие дивакътъ не е въ състояние да отличи субективното отъ обективното, слѣдствиата на

¹⁾ Отъ латинската дума Animus-душа. Ввежданието на този терминъ да обозначава всички съвокупни прѣдставления за душата принадлежи на извѣстия Английский антропологъ, Едуардъ Тайлъръ.

въображението — отъ дѣйствителнитѣ образи. Ако той види въ видѣние, или сънува, че посѣщава нѣкоя далечна нему мѣстность, или че му се явилъ нѣкой отъ умрѣлитѣ му приятели, или чѣкъ отъ тѣзи приятели, които се намиратъ въ сжщата минута на значителното разстояние отъ него, той е въ пълна увѣренность, че всичко това е цѣла дѣйствителность. Освѣиъ това, отъ расказитѣ на окръжающитѣ го или чрѣзъ нѣкои други источники той узнава, че, наистина, той не напустилъ мѣстото си, или че видѣнитѣ му въ сѣня отсѣтствуѣщи приятели и не помислювали да отидѣтъ при него. Отъ този родъ раскази за посѣщавание на далечни мѣстности и т. н. той слуша отъ другаритѣ си, които както него, нееднократно сж се убѣдили, че и тѣ въ врѣме на сѣня си не сж никакъ *напуцали* своитѣ мѣста. Отъ набиранieto подобенъ родъ факти дивакътъ дохожда до заключение, че душата на чловѣкътъ може да се отдѣля отъ тѣлото, да посѣщава далечни мѣстности и да се явява на други хора.

Съврѣменнитѣ антрополози указватъ на единъ редъ други фактове, които несъмѣнно, иматъ значително влияние върху **анимистическото** прѣдставление у дивака. Незапознатъ съ законитѣ на *оптикаата*, дивакътъ счита и *свѣката*, която се хвърга отъ чловѣка, отражението му въ водата и въ другигѣ блѣстящи прѣдмети за нѣщо сжщнско, вещественно, за нѣщо, което се отдѣля отъ тѣлото и дѣйствително сжществуѣщо. Много други явления убѣждаватъ дивака въ сжществуването на *призрачния* свѣтъ: облакътъ, който случайно заема чловѣчески образъ, отражението на гласа и неговитѣ звукове отъ стѣнитѣ и гората и т. н. (ехото), като ги зима за гласове и звукове, издавани отъ нѣкакви свѣрхествени сжщества и т. н.

Отъ многото събрани фактове, подобни на горѣказанитѣ, дивакътъ вади заключение и за сжществуването на подобна душа я у животнитѣ, растениата, даже и у различнитѣ прѣдмети. Оттука, може би, е произлѣзълъ извѣстниятъ обичай у дивацитѣ да умъртвяватъ при погребението на покойницитѣ женитѣ имъ, робитѣ, любимитѣ животни, за да можали тѣхнитѣ души да имъ служѣтъ въ задгробния свѣтъ, както самитѣ

носителите на тѣзи души сж имъ служили на земята, но освѣтъ това, въ гробоветѣ имъ тургатъ още различни нѣща за бденіе, за да могатъ покойниците да се ползватъ отъ душитѣ имъ¹⁾.

Прѣдставленіето за законитѣ, които управляватъ природнитѣ явления, е още тѣрдѣ философско за дѣтинския умъ на дивака. Всичкитѣ промѣненія въ природата, всичкитѣ нейни явления, особено най поразителнитѣ отъ тѣхъ, той прѣписва върху влияниата на нѣкакви си призрачни сжщества, върху влиянието на „духоветѣ.“ Болестъта той си обяснява чрѣзъ вселения въ тѣлото боленъ зълъ духъ; въ разигранитѣ стихии той вижда проявлението гнѣвътъ на все-силнитѣ сжщества (духове) и т. н. Като не знае още да употреби въ своя полза природнитѣ сили, дивакътъ, за да избѣгне разрушителното дѣйствиe на стихиятѣ, труди се да подѣйствува на самитѣ сжщества, които причиняватъ, по неговото мнѣние, всички тѣзи неслоди; затова прибѣгватъ къмъ, тѣхнитѣ заклевания, умилоствивляватъ ги съ помощъта на жертвоприношения, старажатъ се да узнажатъ бѣдѣщето чрѣзъ различни прѣдмети и т. н.

Нѣколко сполучливи и съвършенно случайни съвпадения, окончателно убѣждаватъ дивака въ дѣйствителността на неговитѣ магии и жертвоприношение, и вѣрата въ тѣхъ захваща въ него да се укрѣпява и прѣдава отъ родъ въ родъ. Сувѣрното настроение на дивакия умъ захваща да прѣдава тайнствено значение на най-обикновеннитѣ и всѣкидневни явления, проявява се вѣра въ разни прѣдзнаменувания, уроки и т. н.

¹⁾ И така по мнѣнието на дивацитѣ, хората, животнитѣ, растенията, различнитѣ прѣдмети, освѣтъ своитѣ тѣла, които състоѣтъ, тѣй да кажемъ, отъ груби вещества, иматъ още други тѣла, състоящи отъ нѣкакво си особно най-тънко вещество. Нека забѣлжимъ мимоходомъ, че сходни на тѣзи възгледове ее изказватъ неоднократно и въ наше врѣме. Така, напримѣръ, Французскій д'Асеве въ своето издадено въ 1883 год. съчинение: „Задгробното човѣчество“ прѣдлага съвсѣмъ сходна теория за обяснение привидѣнията. Нека си припомнимъ още и за космогоніята на съврѣменнитѣ и Индийски теонисти, които учѣтъ, че не само човѣкъ, нъ и всички неодушевлени прѣдмети, освѣтъ своитѣ физически тѣла, състоящи отъ грубо, вѣсеоо вещество, иматъ още едно друготѣло (астрама), състояща отъ нѣкакво си най-тънко вещество, наречено *акасъ* (akâs). Сходно е сжщо, както казахме и по-прѣди, учението на съврѣменнитѣ Французски спиритисти за околородушника. (perespirite).

Колко не е трудно да видимъ отъ това кратко извлѣчение, че съврѣменнитѣ учени въ всичко, относящи се до *вѣрата* и *чудесното*, съзиратъ само едно заблуждение и суевѣрие, т. е. неправилно тълкование фактитѣ (природнитѣ явления). Когато мракътъ на суевѣрието захване да се разпрѣсква отъ свѣтлината на знанието, естествено захваща да отслабва и суевѣрието, а заедно съ него — и *чувството на чудесното*, макаръ, както казахме по-горѣ, даже и въ най-вишата цивилизация това, чувство никога да не е изчезвало съврѣменно, и многочисленни остатъци отъ него да се съхраняватъ въ видъ на страхъ прѣдъ умрѣлиѣ, вѣрвание въ гаданието и други такива.¹⁾ Че суевѣрието е играло и продължава да играе голѣма роль въ развиване чувството на чудесното, не подлежи, най-послѣ, на никакво съмнѣние. Погрѣшката на съврѣменнитѣ антрополози се заключава само въ това, че тѣ считатъ за единственний источникъ на вѣрата чудесното и прѣдаватъ такова изключително значение на тѣзи явления, за които говорихъ по-горѣ, щото отпускатъ изъ прѣдъ видъ другъ обширенъ классъ явления, способни да поставятъ въ дълбоко смѣщение не само дивака, нѣ и съвсѣмъ развитиa челоувѣкъ.

Крайното еднородство въ мнѣниата на съврѣменнитѣ антрополози за произхождението и развитието чувството на чудесното неволно излиза прѣдъ очи, стига само да земемъ подъ внимание, че това чувство е било всѣкога развито и у таквизи цивилизовани народи отъ старо врѣме, каквито сж били, напримѣръ: старитѣ египтени, древнитѣ гърци, древнитѣ жители на Индия и т. н.²⁾ На конецъ, въ настояще врѣме ний можемъ да наблюдаваме ясно, какъ слѣдъ едноврѣменно ослабване това чувство започва отново да се съжи-

¹⁾ И въ английската богата литература сжществуватъ нѣколко много интересни съчинения, посветени на този и други нему подобни въпроси. Да споменемъ за книгата на покойния извѣстенъ математикъ, професоръ Деморганъ: „Сборникъ отъ парадокси," статиятѣ на английскій ученъ Проктора: „Съвпадение и суевѣрие", „Суевѣрие въ картитѣ и други игри", напечатани въ научното английско списание „Знание", 1884 год.

²⁾ Въ древнитѣ перси, послѣдователи на религиата Зороастеръ, свещеницитѣ сѣставлявали отдѣлно партия, силно прѣдадена въ разработване тайнственитѣ науки и се наричали *маги*. Оттукъ е произлѣзла и самата дума *магия*.

вява и проявява редомъ съ блѣстящитѣ култури. Сѣществуватъ, слѣдователно, такива могъществени фактори и — суевѣрието или неправилното тълкувание на природнитѣ явления, не даватъ да заглѣхне това чувство и заставлява челоуѣка да вѣрва и въ привидѣние, и въ прѣдчувствие, и въ вѣщи сънища.

Християнската цивилизация въ своето историческо развитие е сѣщо дошла чрѣзъ фазиситѣ на суевѣрието. Въздухътъ на вичкитѣ срѣдни и началата на новитѣ вѣкове е гъсто напълненъ съ елементитѣ на чудесното. Астрологиата, алхимията, магиата и другитѣ тайнствени науки сѣ играли голѣма роль въ тѣзи достопаветни епохи на Европейската История. Чувството на чудесното е начинало да упада въ Европа приблизително 3 или 4 столѣтия назадъ и се е прѣкратило параллелно съ укрѣпаванieto въ Европа на този складъ мисли, които означаватъ, обикновено, съ името **рационализъмъ** (отъ латинска дума *ratio* — *разумъ*).

(слѣдва).

Практически магнитизъмъ.

(Отъ „Психологический Иллюстриранъ журналъ“)

Да узнаемъ магнитическата способностъ на едно лице, употребяваме единъ начинъ твърдѣ простъ, който е чисто наипъ, ако и нѣкои магнитизатори да искатъ да си го присвоѣтъ. Този начинъ е твърдѣ бързъ опитъ. Читателитѣ може да го обсеждѣтъ и оцѣнятъ.

Поставяме двѣтѣ си рацѣ съ прѣститѣ нагорѣ върху двѣтѣ плѣнки на гърба безъ никакъвъ натискъ. Подирѣ двѣ или три минути на това рѣкоположение, питае тогози, на когото сме си поставили рацѣтѣ, какво чувствува. Изобщо, осемъ на десетѣтѣхъ, досѣщатъ една топлина, която нѣкоги се въскача къмъ главата, а нѣкоги, напротивъ, слиза къмъ бѣбрецитѣ.

Лицето, върху което се явяватъ явленията, нѣма да се убави да не усѣти едно нервическо потрепервание или едно трѣпниѣние, малко много силно, което да завладѣе сичкото тѣло. Това се случва на най-чувствителнитѣ; на тѣзи, които сѣ по-малко чувствителни, явленията се ограничаватъ въ гърба, въ рацѣтѣ и въ краката.

Като земнемъ случайно десетъ души, трима ще почувствуватъ почти незабавно топлината и общото тръпнѣние, тѣзи сж, които най лесно се магнитисватъ; трима други нѣма да досѣтѣтъ нищо, освѣнъ мѣстни дѣйствиа, които отъ начало ще бждѣтъ слаби, а отъ по-послѣ—по-силни и по-опредѣлени и ще принудѣтъ подложениа подъ опитъ, въпрѣки желанието си, да приклони,—само изисква се търпѣние и врѣме. Другитѣ четирма нѣма да досѣтѣтъ нищо.

Лицата, които добиждѣтъ по горнитѣ чувстваниа, ще се повлѣкѣтъ сичкитѣ неизбежно, много или малко по-скоро, споредъ тѣхната чувствителность.

Щомъ начнемъ да *подозираме* явлението, ще направимъ съ върховетѣ на прѣститѣ си единъ малкъ натискъ върху двѣтѣ мисци, върху които се нахождатъ прѣститѣ ни.

Лицето, което се повлича, досѣща въ подобенъ случай едно малко отмаляване въ краката и по-послѣ едно нервическо тремерание. Подиръ нѣколко секунди на единъ легкъ натискъ отъ нѣколко пхтя, начинаме да отдалечаваме неусѣтно ржцѣтѣ си отъ гърба съ силното желание да повлѣчемъ лицето назадъ. Ще видимъ че той ще начне да се прѣгърбва, за да противостои всесилно на това повличание; на конецъ, той ще бжде повлѣченъ, и, ако не отстѣпи назадъ, той ще бжде принуденъ да падне на гърба си.

Това дѣйствие сполучено, полагаме едната си ржка върху кръста надъ опашката, а другата съ прѣститѣ нагорѣ—подъ колѣното, безъ никакъвъ натискъ и умствено дѣйствуваме, щото лицето да поколиничи.

Щомъ то поколиничи, начинаме по-горнитѣ опити върху гърба, но безъ допирание на ржцѣтѣ и на далечъ 25, 30, 40 или 50 сантиметра отъ лицето; ако дѣйствието е побързо отколкото първия пхтъ; лицето ще бжде повлѣчено съвършено. Опититѣ върху магнитизма може да се начинѣтъ, даже, и отъ тосъ часъ.

Тѣзи явления сж любопитни и интересни, за туй че лицето е будно и е въ пълно съзнание на умственнитѣ си сили; при сичко туй, то е принудено да се повинява и да върши това, що желае и иска магнитизатора.

Л. Мутенъ.

Състоянието на тѣлата.

Физическитѣ тѣла се състоятъ отъ атоми, частици, тѣй малки, щото сж и невидими; нѣколко атома съставляватъ глобулитѣ, отъ които тѣлото си заема формата. Както атомитѣ, тѣй и глобулитѣ сж на едно значително расстояние помежду си; никоги тѣ не се допиратъ едни до други: расстоянието, независимо, е твърдѣ малко между атомитѣ, но е твърдѣ голѣмо относително голѣмината имѣ. Лапласъ прѣдполага, че въ най-твърдитѣ тѣла, молекулитѣ сж на расстояние, едно отъ друго, на много хиляди пжтя относително тѣхната голѣмина.

Фламарионъ, като приема въ книгата си „Урани“, че съставътъ на звѣздния миръ е подобенъ на тосъ отъ тѣлата, които наричае материални, ето какъ се изразява за послѣднитѣ:

„Всѣко тѣло, органическо или неорганическо — чловѣкъ, животно, растение, камѣкъ, желѣзо, бронзъ — е съставено отъ молекули, съ непрѣстанно движение безъ никакво допирание помежду си. Сжщитѣ тѣзи молекули сж съставени отъ атоми, които сжщо не се допиратъ. Всѣкой отъ тѣзи атоми е безкрайно малѣкъ и невидимъ не само съ очи, не само съ микроскопа, но даже съ мисълта; понеже възможно е, че тѣзи атоми не сж друго, освѣнъ центрове на сили. Смѣтнжто е, че въ една игленна глава нѣма по-малко отъ осемъ сектиллиона атоми, или осемъ хиляди милиардни милиарди, и че въ единъ кубически сантиметръ отъ въздухъ нѣма по-малко отъ единъ сектиллионъ молекули. Сичкитѣ тѣзи атоми, сичкитѣ молекули сж въ движение подъ влианието на силитѣ, които ги управляватъ, и сравнени съ голѣмината имѣ, голѣми пространства ги дѣлжтъ. Може даже да помислимъ, че по начало не сжществувва, освѣнъ единъ родъ атоми, и че числото на първобитнитѣ атоми, сжщественно прости и еднородни, начина на тѣхното расположение и движение е, което изобразява различието на молекулитѣ: единъ молекулъ отъ злато, отъ желѣзо нѣма да се отличи отъ единъ молекулъ кюкюртенъ, кислороденъ, водороденъ и пр., освѣнъ по числото, по расположението и по движението на първобитнитѣ атоми, които го съставляватъ; всѣкой молекулъ е една система, единъ микрокозмъ.“

Отъ горѣказаното излиза, че материята е нѣщо при-
видно, нѣщо лъжовно, относително нашитѣ чувства — нѣщо
което е и не е. Понеже нейнитѣ най-малки частици, глобу-
ли и атоми, сж невидими, и понеже растоянието, което ги дѣ-
ли едни отъ други, е хиляди пѣтя по-голѣмо отъ тѣхния о-
бемъ, справедливо е да се попита, кое е туй нѣщо, що ни
се струва и вижда твърдо, водно и въздушно? Още, отъ що
е запразднено това праздно мѣсто?

Тукъ въпросътъ е твърдѣ логиченъ, но отговорътъ съ-
вършено труденъ по причина на невъзможно доказателство.

Понеже е научно доказано, че течността, *етира*, се по-
пива отъ сичкитѣ тѣла, по сѣка вѣроятностъ можемъ да за-
ключимъ, че празнитѣ мѣста сж запразднени отъ тая все-
мирна течностъ, която, съединена, отъ една страна съ ато-
митѣ на тѣлото, отъ друга съ всемирната Божественна сила,
съ която се върши движението, ни прѣдставлява това нагледно
явление, което се явява прѣдъ нашитѣ чувства.

На това основание Фламарионъ казва: „Свѣтоветѣ, как-
то и атомитѣ, почиватъ върху невидимото, върху нематериа-
лната сила;“ и, като заключение, по-долу казва: „За насъ,
които търсимъ истината безъ никакви прѣдразсждителни и-
деи и безъ никакъвъ систематиченъ духъ, ни се види, че
сжщността на митерната е дотолкова таинствена, колкото
е и сжщността на силата: всемирний видимъ свѣтъ не е
никакъ това, що се вижда да е прѣдъ нашитѣ чувства.“

По всѣка вѣроятностъ тѣлата водѣтъ своето начало отъ
течноститѣ, които, чрѣзъ разнитѣ си свойства и дѣйствиа, се
произведи разни тѣла. Безъ да отиваме по-далеко отъ нашо-
то тѣло, ще видимъ, ако го положимъ на анализъ, че то е
съставъ отъ едни газове. Кои сж горѣ-долу елементитѣ, кои-
то съставляватъ нашото тѣло? — Тѣ сж: албуминътъ, фибри-
нътъ, казеинътъ и желатинътъ; още: гуммата, захаръта, ни-
шештата (*amidon*) и мазнитѣ тѣла. Какъвъ е съставътъ на тѣзи
тѣла? Първитѣ сж отъ четири газа: кислородъ, видородъ, а-
зотъ и въгленна кислота; вторитѣ отъ сжщитѣ, безъ азотъ,
Ако тѣлото ни е съставъ отъ измѣнени газове, защо сжщи-
тѣ тѣзи газове да не сж происхождение отъ вещества по-
тънки и по-деликатни, каквито сж течноститѣ?

Течността.

Течността е слѣдствие на етерическитѣ молекули, които, посредствомъ животворящата всемирна сила, се движатъ съобразно съ положението, което тя притежава. Течността, споредъ вдъхновението на единъ писателъ, не е сила, а е слѣдствие на една сила, както парата е слѣдствие на топлината. Течността, както парата, се нуждае да бъде подбудена, за да добие силата си.

Понеже течността е съставъ отъ частицитѣ на най-тънкото вещество, *етера*, то, по закона на подобие, тѣмъ се слѣдва да иматъ пристапъ къмъ съединението съ силитѣ, каквито и да сѣ; — сили, чийто единствено и най-главно свойство е *материалното движение*, движение, отъ което произхождатъ и разнитѣ положения на тѣлата.

Положението на тѣлата.

Тѣлата, които се намиратъ въ пространството на нашата земна областъ, като заематъ разни положения, биватъ изобщо, твърди, водни и въздушни. Нѣкои отъ тѣхъ, споредъ обстоятелствата, може лесно да заематъ и тритѣ положения; на примѣръ, водата: тя обикновено се намира въ едно водно положение; но, щомъ ѝ стисни единъ силенъ студъ, тя отъ водна става твърда; щомъ ѝ завладѣе една каква-годѣ топлина, тя прѣминува въ едно въздушно положение.

Дѣйствително, тѣлата се намиратъ въ природата подъ тѣзи три разни положения, при които въ послѣднитѣ години се прибави отъ Вилиамъ Крукса още едно, наречено *зарядно положение*, за което и споменяхме въ една отъ послѣднитѣ си книжки. Това послѣдно положение, има такава разлика отъ въздушното, каквато въздушното има отъ водното.

Защо е тази разлика въ тѣлата? — Защото всѣко положение има особно свойство и особна роль въ природата. Всичкитѣ твърди тѣла, що се намиратъ по земята, сѣ горѣ долу и въ тѣлата на растениата и на животнитѣ. Какъ прѣминуватъ въ послѣднитѣ е твърдѣ лесно на единъ наблюдателъ да го проумѣе.

Една отъ най-главнитѣ роли въ природата играе водното положение, безъ което нищо почти не се извършва. По тая причина, види се, и Провидѣнието да е дало водата тъй изобилно. Твърдитѣ земни тѣла, за да прѣминатъ въ растениата и въ животнитѣ, трѣбва по-прѣди да се разложатъ и растопятъ въ водата, която, попита, прѣкарва съ себе си и тѣзи твърди тѣла, които се уподобяватъ на тѣлата, въ които прѣминаватъ. Человѣкъ, като ѣде, трѣба и да пие, водното положение му е тъй нужно, както и твърдото; но водното е по-необходимо. По тази причина въ тѣлата водната частъ прѣодолява всѣкога твърдата. Водата или водното положение е проводникътъ на твърдитѣ тѣла. Водното положение има по-голѣма сила и по-голѣмо дѣйствие отъ твърдото, понеже то служи, като помощникъ на послѣдното, чието дѣйствие безъ първото е ограничено.

Водното положение, ако се явява, като по-влиятелно и по-енергическо отъ твърдото, то, аналогически, въздушното е пакъ по-силно и по-влиятелно отъ водното. Много пжти водата съдържа въ себе си такива нѣща, които сж зрѣдителни въ нѣкое отношение за животнитѣ или за хората; но каквито и да сж, тѣ биватъ, горѣ-долу, усезателни, и дѣйствието имъ е по-медленно отъ това на въздушнитѣ; коги тѣзи, що въздухътъ обема въ себе си, изобщо сж невидими и непознати и тѣхното дѣйствие е по-силно и по-скорошно. Въздушнитѣ миазми ставатъ намъ явни вслѣдствие тѣхнитѣ дѣйствиа. Каква е отровата на холерата, на чумата, на разни сипаници и пр. никой нищо не може ни каза.

Този естественъ ходъ на работитѣ ни показва и потвърждава, че колкото молекулитѣ на едно тѣло сж по-надалечъ, толкова то има по-силно и по-енергично дѣйствие; и че, ако водата е проводникъ на твърдитѣ тѣла, въздухътъ е проводникъ на сички тънки тѣлесни испарения и течности, които пакъ сж проводници на разни сили, що се намиратъ въ Вселенната.

Свѣтлината въ въздушно положение и въ зорящо положение е едно явно доказателство на това наше домогвание: послѣдното е съ хиляди пжти по-силно. Течноститѣ, що стоятъ много по-горѣ отъ зорящото положение, каква ли свѣтлина биха имали !

Дѣйствието на тѣлата.

Отъ горѣказаното се доказва, че колкото едно тѣло има молекулитѣ си на разстояние, толкова то има по-силно и по-енергично дѣйствие; — или, съ други думи, изобщо можемъ каза, че дѣйствието на едно тѣло е споредъ движението на молекулитѣ му, т. е. колкото тѣ се движатъ по-лесно, толкова силата имъ е по-дѣятелна: свръската между молекулитѣ на водното положение е по-слаба отъ тази на твърдото; а тази на въздушното, още по-слаба отъ тази на водното, слѣдователно, въздушнитѣ тѣла сж по-силни отъ воднитѣ, а воднитѣ отъ твърдитѣ.

Че това е тѣй, не трѣбва да ни удивлява. Доброто наблюдение върху тѣлесната наша храна е достатъчно да ни докаже, че това е тѣй. Ъстиата, съ които се хранимъ, за да се уподобятъ въ разнитѣ части на тѣлото ни, трѣбва прѣдварително да се умѣсжатъ, прѣфинжатъ, измѣнятъ въ водни и въздушни отъ пищеварителния ни каналъ и тогава да се попиятъ отъ лимфатическитѣ сѣдлини. Безъ това прѣфинване и раздробление на хранителнитѣ молекули хранилото ще бѣде нищо.

Физиологическиятъ този начинъ на хранението ясно ни показва, какъ трѣбва да постѣпваме съ лѣкарствата, що употребяваме въ врѣме на болестъ, още повече, че тѣ не сж хранителни, ни уподобителни на тѣлото, а сж поборници на единъ разорителенъ зародишъ, отъ който тѣлото страда. Много лѣкарства, зети твърди каквито сж, нѣматъ почти никакво дѣйствие, понеже стомашнитѣ сокове ги малко или никакъ попиватъ. Едно лѣкарство, за да си произведе точнѣ дѣйствието, трѣбва да прѣтърпи едно подобно приготвление, като храната, т. е. трѣбва да се раздоби тѣй, щото да добие една такава двигателность, която да му дава достѣжъ да може да прѣминува навредъ по всичкитѣ части на тѣлото. Металическиятъ арсеникъ е безъ дѣйствие върху тѣлото, понеже гастрическитѣ сокове не го растопяватъ; но арсеническата кислота, напротивъ, е една силна отрова, понеже тя се топи лесно въ тѣхъ.

Прусическата (acide prussique) кислота, цръкнжта (инжектирана) въ тѣлото въ такава малка, почти нечувствителна, частица, убива, като молния, защото, като влѣзе на пара, намира и една топлина отъ 37^0 въ тѣлото, която внезапно ѝ испарява и раздава навредъ. — Двѣ стотинки въ една ли-тра въздухъ отъ водороденъ кюкюртъ сж достатъчни да убиѣтъ единъ конь.

Физиологически е прието, че едно тѣло дѣйствува върху нервическата система, не споредъ количеството си, а споредъ неговата тѣлесна повърхность. Затова раздроблението е само-то сръдство да умножимъ повърхността на едно тѣло.

Споредъ г. Доплера, профессоръ по математиката въ царския институтъ въ Прага, който мисли, че лѣчителното дѣйствие на лѣкарствата, не зависи отъ голѣмината и отъ тежината, но отъ повърхността на молекулитѣ, едно жито на прахъ отъ едно тѣло, стрито въ 99 части на едно друго тѣло, тоже, на прахъ, добива, подиръ третото стрива-ние,¹⁾ една физическа повърхность отъ двѣ хиляди геогра-фически квадратни мили.; подиръ шестото стривание, тая повърхность ще надмѣне пространството на Азия и на Африка; подиръ 30-ото, чловѣческото мечтание се смайва.

Г. Рудра, профессоръ на физиката и математиката въ Щанското училище на Парижъ, мисли, че лѣчителната сила се явява най-паче тогива, когато материята, чръзъ раздробле-нието се приближава до едно атомическо положение; той вър-ва още съ г. Доплера, че лѣчителното дѣйствие на едно тѣ-ло е съразмѣрна съ неговата повърхность.

Тѣлата дѣйствуватъ, когато сж растопени, понеже тоги-ва тѣ добиватъ движението на тѣхнитѣ молекули. Непрѣкъс-нжитѣ раздробления и дилуции на омиопатическитѣ лѣкар-ства, иматъ за цѣль, като унищожѣтъ молекуларнитѣ свръзки, да умножѣтъ тѣхната повърхность, и, слѣдователно, да имъ, даджтъ една по голѣма двигателность, на която лѣчителната сила се умножава и става по-енергична, отколкото ако мо-

(¹⁾ Стриванието става по слѣдующия начинъ, на примѣръ: едно жито соль, стрито съ 99 жита захаръ; отъ тая стрита захаръ ще се земне е-дно жито, което ще се стрие съ 99 жита пакъ чиста захаръ-второто стривание, отъ което, като земнемъ пакъ едно жито да стриемъ съ 99 жита отъ чиста захаръ, ще направимъ третото стривание, и пр.

лекулитѣ сж въ едно по-голѣмо количество. Отъ това става ясно, че омпонатическото приготовление распаля лѣчителното дѣйствие и изисква, бездруго, лѣковетѣ да бждѣтъ въ едно малко количество, за да произведѣтъ едно добро дѣйствие.

Това, що казахме по-горѣ се потвърждава отъ разнитѣ катадневни опити: всѣкой знае, че единъ само атомъ е достатъченъ отъ едрата сипаница, отъ отровата на една змиа или на нѣкои други отрови, да произведе най-силнитѣ безредици, даже и смъртъ, въ едно тѣло. — Тѣй, работницитѣ, които работѣтъ оловото, не досѣщатъ нищо, долѣго то е твърдо; щомъ то е водно, тѣ сж подложени на колики; ако то е подъ испарение въ въздуха, случкитѣ ставатъ много по-сериозни и по-несгодни.

Болеститѣ сж слѣдствие на едно растройство въ жизненната сила, растройство, произведено отъ течности, непознати още по свойството си. По закона на подобие то слѣдва, слѣдователно, и лѣчителното лѣкарство да бжде отъ една категория, приблизително като горнитѣ, т. е. атомическо, безъ тежестъ и, почти, тѣй да кажемъ, безматериално. — Въ лѣчително отношение можемъ да кажемъ: *малко едно нѣщо ни излѣчвава, понеже малко едно нѣщо ни разболява*—и да се съобразимъ съ моралното Паскалево изражение: „*малко едно нѣщо ни утѣшава, понеже малко едно нѣщо ни наскърбява*.“ Върху дѣйствието на лѣковетѣ се задържаме да говоримъ другъ пѣтъ по-надълго.

Що ще кажемъ за тежината на тази сила отъ единъ електро-магнитъ, който е въ положение да издигне 25, 20, 30 хора?

Кой може ни каза, каква е тежината на една трескавица, която убива най-голѣмитѣ животни, цѣпи най-голѣмитѣ дървета и растопява металитѣ и гранититѣ?

Тѣзи незидими епидемически миазми, които отъ врѣме на врѣме ни планѣтъ и морѣтъ, каква ли тежина иматъ?

Каква тежестъ може да има скърбѣта, която гризи чело-вѣка, го съсипва и кара да повѣхне животна му цвѣтъ, или удоволствието, що го оживотворява?

Каква ли тежестъ ще има пакъ тази сила, що излиза доброволно отъ единъ магнитизаторъ и хвърга въ несъзнателностъ и въ нечувствителностъ тогози, който е подложенъ ней?

Коя е дължината, ширината и дебелината на теребенити-ческитѣ атоми, които ний. като вдишаме една секунда, докарва на пикочѣта ни тая теменужена миризма?

Ний се страхуваме да поемемъ едно писмо, що иде отъ чумаво мѣсто, или да отидемъ тамъ, дѣто тя се намира; при сичко туй, не искаме да повѣрваме, че на десетомиллиардна частъ отъ едно житено (grain) лѣкарство обема още лѣчителна сила, ако и неговата доза да е, вѣроятно, по-голѣма отъ миазматическата на чумата, на тифоза и на холерата!

Ако една доза по-малка може да ни разболѣе, защо една по-голѣма да не може да ни оздравѣе? Стига тя да е по подобие.

Человѣкътъ—морално същество.

Мохамедъ е опрѣдѣлилъ душата тъй:

Душата е нѣщо, на което познанието е запазено за Бога. Не е дадено на човека да притежава, освѣтъ една твърдъ слаба свѣтлина отъ знанието и

Дѣйствително, моралнитѣ познания не сж още придобили този точенъ характеръ на физическитѣ познания. Не можемъ доказа душевнитѣ способности, както доказваме единъ математически законъ; но можемъ да говоримъ за тѣхъ съ повече познание отколкото въ Мохамедовото врѣме.

Материалиститѣ отказватъ, че душата е отдѣлна отъ тѣлото. Споредъ тѣхъ разумътъ, интеллигентността сж мозачно произведение, както гласовѣтъ, що произлизатъ отъ скрипката принадлежатъ на ковчега по хармония; нѣма тѣло—нѣма душа; нѣма скрипка—нѣма гласове!

Отдавна Кабанистъ е казалъ:

Мисълта е мозочно произведение

Карлъ-Вогтъ наскоро разви това прѣдложение:

Сичкитѣ способности, що проумяваме подъ душата душеви свойства, сж дѣйстви на мозъка.

Мислитѣ иматъ сжщото отношение съ мозъка, както злъчката съ черния дробъ и пикочѣта съ оббрецитѣ.

Това материално свойство, което произвежда духа, е опрѣдѣлено по слѣдующия начинъ отъ Бухнера:

Мисълта, духът и душата сж ищяло едно сложено нѣщо отъ породени сили, които сѣставляватъ една единица; то е изпълнението на едно съвкупно дѣйствиѣ отъ много материални вещества, надарени съ сили или съ свойства.

Въ голѣмата си логика, единъ отъ славнитѣ материалисти, Хегелъ, търси да докаже, че душата е еднаква съ тѣлото, и говори тъй:

Материата е друго отъ духа. Духътъ е друго отъ материята; слѣдователно, тѣ и двѣтъ сж други; слѣдователно, тѣ сж едно и сжщо.

Слѣдователно, ще прибавя, вий сте далеко отъ доказателството, че душата не сжществува дѣйствително и отдѣлно; ние сме по-благоразумни, че вѣрваме.

Лъжжтъ се тѣзи, които си въображаватъ, че правжтъ сериозна бѣлѣжка, като казватъ: „Никой не е видѣлъ душата, слѣдователно, не може да потвърди, че тя сжществува!“

Колко нѣща въ природата се не виждатъ; при сичко туй, тѣ сжществуважтъ!

Ний не виждаме етира; при сичко туй, той е разсадникътъ на свѣтоветѣ.

Нашото тѣло е една електрическа машина; при сичко туй, ний не виждаме електриката, на която нашитѣ нерви служжтъ, като проводници.

Ний доказваме удивителнитѣ дѣйствиа на магнитизма, безъ да го виждаме.

Чудно ли ще бжде тогива ако познаемъ душата по нейнитѣ явления?

Душата е тая сила, която си има сѣдалището въ мозъка и която приема впечатлениата на тѣлата посредствомъ нервическата течность, невидимъ дѣецъ, но не успоримъ. Впечатлениата, или чувствата, получени отъ тѣлото, се прѣдаватъ на душата чрѣзъ сжщата течность.

Когато душата се оттърве отъ тѣлото, то става неподвижно; сънятъ ни прѣдставлява единъ образъ отъ това неподвижно положение, понеже духътъ дѣйствува въ врѣме на спанието ни. Но, когато единъ лѣкаръ, чрѣзъ употрѣблението на хлороформи или други нѣкои химически срѣдства, направи болния нечувствителенъ на болката, на сѣкакво чувствование, види се, че душата е врѣменно раздѣлена отъ тѣлото.

Поиманието на етерическа или хлороформическа пара, умищожава общата чувствителность тѣй, щото лицаа, поставени въ това извънредно физиологическо положение, можжтъ да бжджтъ подложени, безъ да почувствуватъ никаква болка, подъ най-вернитѣ операции Душата и тѣлото не сж, въроятно, едно и сжщо нѣщо, защото тѣлото и душата сж тукъ ясно отдѣлени: подъ влиянието на етера и на хлороформа, душата слѣд-

ва да чувствува и да мисли, когато тѣлото се извива и кжеа отъ желязото. Тѣзи два елемента отъ човѣческия сѣставъ сж тукъ, като отдѣлени отъ безчувствителното дѣйствице (Л. Фигиѣ).

Въ продължение на нашия земенъ животъ, душата е съединена съ тѣлото, но е отлична отъ него. Не е тѣлото, което прави възражданieto на духа; но то ѝ е нужно, като орждието на работника, като телескопа на астронома. Душата се явява посредствомъ тѣлеснитѣ органи: окото не прави свѣтлината, мозъка не прави мисълта, нѣ чрѣвъ окото душата гледа и чрезъ мозъка тя размишлява.

Това, що различава въ точностъ човѣческата душа отъ тая на животното, не е ни интеллигентността, ни чувствата, ни страстиѣ, но е идеата на справедливостта, на съвѣстността, — на морала, съ една дума. Животнитѣ твърдѣ малко иматъ интеллигентностъ, чувства, страсти, само човѣкътъ е съ мораль. Морално същество е това, което отличава справедливото отъ несправедливото, което оцѣнява своитѣ дѣйствиа, прѣсмѣта важността имъ и, слѣдователно, трѣбва да бѣде отговорно. Сичкиѣ тѣзи способности сж привилегия на човѣка и изобразяватъ човѣческата съзнателностъ, отъ която животното е лишено.

Тѣй единъ виперь (отровна змия) ви ухапва; не го убиватъ, че той е виновенъ, но че е опасенъ.

Една сврака грабва драгоцѣнни нѣща; тя не заслужа никакъвъ укоръ.

Волътъ ми отива да пасе въ една близна ливада; той е не-съзнателенъ за врѣдата, що докарва, слѣдователно, не може да бѣде и отговоренъ.

ХИПНОТИЧЕСКО ИЗМѢКУВАНІЕ.

(„Новости дня“ отъ 25 Априль 1891 год.)

Г. Фелдманъ съ своитѣ опити по хипнотизма пакъ станъ у насъ, въ Москва, злоба на деня.

Вчера ни попаднъ единъ случай да бждемъ очевидци на единъ твърдѣ интересенъ хипнотически сеансъ, който станъ въ неговата стая, въ гостилницата „Континенталь“; отъ присѣдствующитѣ на опита имаше нѣколко лѣкари и студенти — медици.

Лѣкарьтъ, Соколовскій, доведе при г. Фелдмана своята пациентка, Богданова, млада жена, която отъ година и половина страдаше отъ истерически параличъ въ лѣвата ръка и нога. Тя съ голѣма мъжнотна се движеше, като се опи-

раше на ржката на баща си. Лѣвата си ржканикакъ не владѣше. Освѣнъ това, тя бѣше слѣпа съ лѣвото си око.

Като тури болната на единъ столъ, сгърбомъ откъмъ прозореца, г. Фелдманъ захванъ да ѝ милва съ ржката си по главата, лицето и ржцѣтъ.

Не се минахъ и 5 минути, когато болната падна въ дълбокъ хипнотически сънъ. Повдигнатѣ ѝ ржцѣ останяхъ въ неподвижно състояние, докато г. Фелдманъ не ги отпусна. Спящата не чувстване убодвания отъ игла по лицето и ржцѣтъ; тя падна въ хипнозъ.

— Спѣте дълбоко, спѣте спокойно, вамъ е хубаво, твърдѣ хубаво!, внушаваше ѝ г. Фелдманъ.

Лицето на приспаната се проясни. Очевидно, тя се намираще въ пълно спокойствие.

— Спите ли? — питаше ѝ г. Фелдманъ.

— Спѣхъ, — тихо отговори болната.

— Е, спѣте дълбоко и не се събуждайте, безъ моя заповѣдь! — авторитетно заяви той.

— Вий сега ще изпълнявате това, което азъ ви заподамъ. Нали така? нали не можете да не изпълните моитѣ заповѣди? Немѣ вий ще можете да не ми се покорите? — питаше приспаната г. Фелдманъ.

— Казватъ, че вий не владѣте лѣвата си ржка, — но азъ не вѣрвамъ на това, азъ не можъ да вѣрвамъ, защото съмъ убѣденъ, че това не е истина. Напротивъ, вий ѝ владѣте така хубаво, както и дѣсната си ржка. Я опитай!

Спящата направи усилие, и всички бѣхъ поразени.

Ржката, която отъ година и половина бѣше разбита отъ параличъ, се протегна и стисна ржката на г. Фелдмана.

Параличътъ съвършено исчезна.

Оказа се, че внушението подѣйствува съ успѣхъ.

— Ето-на, видѣхте ли, че всичко, което ви е било казвано отъ другитѣ, не е било истина. Така също не е истина, че и вашиятъ кракъ е боленъ, — каза ѝ г. Фелдманъ.

— Колкото пъкъ се отнася до вашото слѣпо око, то сега оздравѣ. Сега, когато се събудите, вий ще бѣдите съвършено здрави. Вий ще владѣте лѣвата си ржка и кракъ така свободно, както и по-горѣ лѣвото си око.

— Когато се събудите не трѣбва да ви поразява, че вий сте излѣкувани; вий не трѣбвате да обръщате внимание на распитванията на вашиятъ познати за излѣкуванието ви. Вий сте излѣкувани и повече нищо. Но какъ сте излѣкувани, не трѣбва да распитвате. Чувате ли? Не трѣбва, — така искамъ азъ, и така трѣбва да бжде. Нали е така?

— Да, — отговори спящата.

Е, сега отворѣте си очитѣ!

Спящата отвори очи. Слѣпотата ѝ дѣйствително исчезна. Тя свободно четѣше съ слѣвото си око, като замижи съ дѣсното.

— Да, — Сега станѣте. Седнѣте на този столъ — сочеше ѝ г. Фелдманъ на единъ столъ въ жѣла.

Спящата съ отворени очи немедленно станъ отъ стола си. Първата крачка въ нерѣшителностъ, втората потвърди, очевидно, че опитваше пристѣпванието, слѣдъ което болната, като че нищо не е бивало, прѣминъ въ жѣла на стаята и седна на показания столъ.

Всички бѣхъ поразени.

Болната въ единъ почти мигъ оздравѣ.

— Сега сиѣте по-дълбоко! Вий трѣбва да падате въ хипнозъ всѣки нѣтъ, когато докторъ Филипповъ си допрѣ ржката до челото ви. Чувате ли?

— Чувамъ.

— Вий сега трѣбва да прѣминете въ нормаленъ сънь, който ще ви даде сила. Подиръ 5 минути ще се събудите. Не трѣбва да ви поразя, дѣто сте вече излѣкувани. И, като постоите при мене малко врѣме, вий трѣбва да си отидете у васъ съвършено спокойно!

— Така ли ще направите?

— Така, тихо отговори спящата.

— Отлично! Сега сиѣте си спокойно. Това ще ви подкрѣпи. Болналната направи движение, виждаше се, че е въ нормаленъ сънь. Тя се малко поправи и въздъхна, дишанието ѝ станъ по-дълбоко. Подиръ петъ минути тя се протегна, прозѣ се, потри очитѣ си и бѣше смѣтена, като видѣ, че е задрѣмала въ присѣтствието на толкова души.

Подиръ 15 минути бащата съ дъщеря си се простихъ и излѣзохъ отъ стаята на г. Фелдмана.

Младата жена вървеше сега съвършено свободно.

Тя съвършено свободно владѣеше ржката си; прѣди прощаване тя съ лѣвата ржка тури на дѣсната ржковица. Зрѣнието ѝ така сящо се върнѣ.

Поразителна сила на внушението!

Обществото още дълго врѣме се намиралше подѣ впечатлението на този случай.

Р А З К И.

СЪНИЩА.

извлѣчение отъ в. „Ligth“.

(Продължение отъ книжка IV).

„Да“ казва старата; това е истина. Идѣте горѣ и вижте птицата!“ Отивамъ горѣ и виждамъ, че дѣйствително тази не е птицата. Тази е млада и съвсѣмъ друга.

Повърнѣхъ се въ обѣдната стая и продължавахъ да разказвамъ сѣня си, че мжжъ ми купилъ друга птица, като заплатилъ 130 гр. за неѣ. Старата се обърнѣ и ми каза: „карашъ ме да вѣрвамъ, че ти си самодива“. Тогава тя ми казва; „нѣ не бѣше нашата котка“.

— Азъ знаѣ. Нѣ колко заплатилъ за новата птица?

— Нищо не зная за цѣната ѣ; защото едва днесъ ѣх донесохъ.

Когато мжжъ ми се завърнѣ за чай, и му расправихъ приказката, той се изсмѣ и каза: „Защо не рече 91 гр., за да сполучишъ?“

— Азъ не искамъ да знаѣ за това, защото това е маловажна работа.

Една недѣля слѣдъ това, стояхъ на прозореца на стаята си и съглеждамъ сящата котка, която сѣнувахъ, да тича по къщата.

Повикахъ баба си и ѣх попитахъ, не е ли тази котката, която уби птицата? „Да“, отговори тя; „и отъ тогива едва сега ѣх виждамъ“

Азъ не давахъ твърдѣ голѣмо значение на тази приказка, нѣ пакъ отъ врѣме на врѣме ѣх разказвахъ, и на единъ случай, дълго врѣме слѣдъ това, когато азъ ѣх расправихъ, мжжъ ми ми каза: „ползуй се отъ цѣлата истина птицата струва петъ долара — 130 гр.“